

FIŃSKI SYSTEM EDUKACYJNY – GODNE UWAGI REFLEKSJE I SUGESTIE

Refleksje nauczycieli konsultantów z wizyty studyjnej w ramach projektu VETPRO „Koncepcja – Refleksja – Technologia – kierunek nowoczesnej edukacji zawodowej” w centralnym regionie Finlandii Jyväskylä (maj 2013 r.)

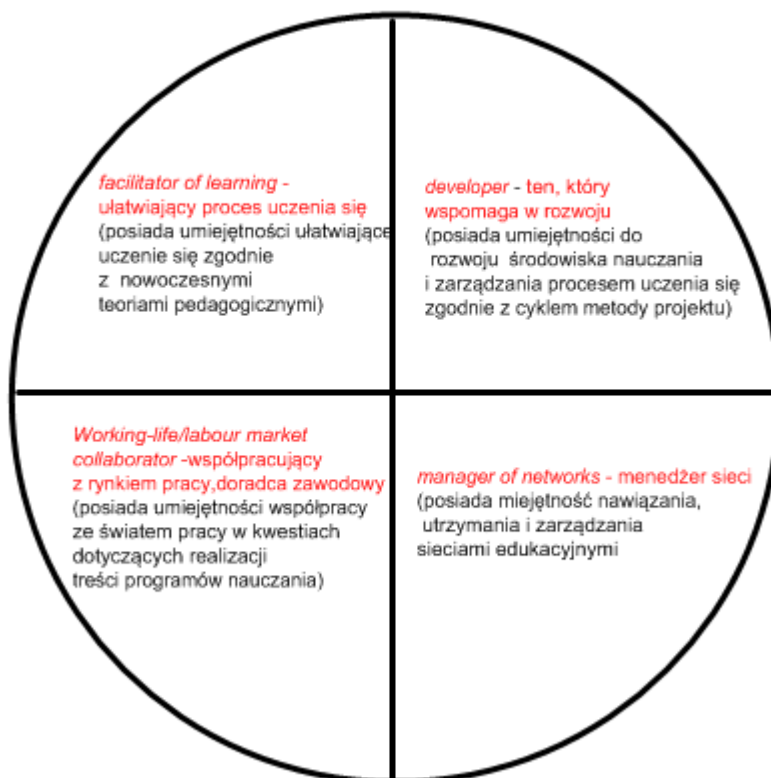
*Co umysł ludzki potrafi wymyślić i w co uwierzy,
tego potrafi także dokonać (Napoleon Hill)*

CO URZEKA W FIŃSKIM SYSTEMIE EDUKACYJNYM?

- wartości *głębokie*, takie jak: **zaufanie**, **szacunek**, **odpowiedzialność**, **współpraca**, które stanowią fundament komunikacji społecznej i wszelkich procesów decyzyjnych;
- filozofia fińskiej edukacji – *Inspire to desire* (inspirowanie do osiągnięcia celów);
- spokój, opanowanie, wysoki poziom świadomości i umiejętności kadry edukacyjnej, która stanowi elitę tego kraju;
- charakter fińskiej „podstawy programowej”, która jest apolityczna oraz formułowana przez Narodową Radę Edukacyjną współpracującą z przedstawicielami biznesu oraz ministerstwem edukacji (dialog kilku podmiotów);
- nastawienie na **proces**, kształtowanie **postawy** (Po co się uczyć?), która warunkuje podjęcie **decyzji stanowiącej** stały element **procesu** i ukierunkowanej na **efekt** (rezultat);
- zasada postępowania w dydaktyce: *mniej a lepiej*;
- monitorowanie postawy i wyników ucznia (wywiadówka przybiera formę dialogu z udziałem nauczyciela, ucznia, rodzica i jest zakończona podjęciem wspólnej decyzji);
- brak nadzoru pedagogicznego, za to stosowanie cyklicznie systemu wzmocnień pozytywnych;
- autonomia rozwiązań lokalnych dotyczących realizacji podstawy programowej;
- autonomia nauczycieli w realizacji treści programowych;
- metoda *warsztatów przyszłości*¹;
- jednakowa wartość edukacji akademickiej i zawodowej (model wzorcowych praktyk);
- brak drugoroczności wśród uczniów, co wynika z 9-letniego systemu fińskiego (10 klasa to czas uzupełniania braków przez uczniów niepewnych swej wiedzy i umiejętności lub niezdecydowanych);
- równe szanse dla wszystkich pojmowane w realny i systemowy sposób – bezpłatna edukacja na każdym poziomie;
- wyraźnie określona rola nauczyciela, np. nauczyciel edukacji zawodowej (godne uwagi dla nauczyciela każdej edukacji) powinien mieć kompetencje w następujących obszarach:

---

¹ *Warsztaty przyszłości* – metoda aktywizująca w procesie nauczania – uczenia się oparta na zastosowaniu etapów: wizji założonego celu w przyszłości, następnie określenia zasobów wspomagających osiągnięcie celu, ustaleniu barier i sposobów radzenia sobie z nimi i podjęcie działania (na podstawie: E. Brudnik, A. Moszyńska, B. Owczarska „Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie”. Kielce 2010).

ZASADY, KTÓRE PRZYJĘLIŚMY, ORGANIZUJĄC SZKOLENIA DLA NAUCZYCIELI:

- postawienie tezy: *osobowość własna jako wartość i samoewaluacja jako konieczność*;
- wprowadzenie elementów *warsztatów przyszłości* jako części diagnozy wstępnej – zbudowanie wizji samego siebie w wybranym obszarze doskonalenia;
- zastosowanie krótkich zadań dla uczestników szkolenia przed rozpoczęciem kursu w celu uzyskania lepszej diagnozy grupy;
- zaproponowanie indywidualnego programu rozwoju dla nauczycieli – każdy uczestnik formułuje cele najlepsze dla siebie z punktu widzenia własnego rozwoju;
- zaproponowanie dłuższych form, które umożliwią „śledzenie” procesu;
- uwzględnienie wszystkich elementów cyklu Kolba (zachowanie równowagi)²;

² **Cykl Davida A. Kolba**, amerykańskiego teoretyka metod nauczania, opiera się na czterech krokach w procesie uczenia się, który proporcjonalnie łączy teorię z praktyką i zwany jest „Modelem uczenia się przez doświadczenie”. Graficzną reprezentacją jest powtarzalny cykl czterech kroków: wiedza zdobywana jest poprzez **praktykę i doświadczenie**, konkretne doświadczenie skłania do rozumnej **obserwacji**, która umożliwia tworzenie **abstrakcyjnych reguł generalizujących**, służących nie tyle do opisania danego konkretnego zdarzenia, ale wszystkich jemu podobnych, a następnie wdrożenie ich do praktyki. Więcej: <http://www.alfabetsukcesu.pl/komunikacja/trenerstwo/cykl-kolba-podstawowe-narzedzie-sluzace-nauczaniu-doroslych/>

- wprowadzenie indywidualizacji w zakresie metod, zadań, materiałów, zróżnicowanych zadań uwzględniających różne style uczenia się;
- zmodyfikowanie formy szkoleń i sposobów uczenia się – wprowadzenie komunikacji z nauczycielami: blended learning oraz spotkań w grupach tematycznych (sieci);
- zaimplementowanie na stałe uczenia się od siebie nawzajem (uczestnicy szkoleń tematycznych i problemowych);
- aktywne odnoszenie się do informacji zwrotnych oraz analizowanie osiągnięć uczestników szkoleń;

Opracowała: Lidia Pasich

koordynator merytoryczny projektu VETPRO
realizowanego przez ŚCDN w celu podniesienia jakości szkoleń
dla nauczycieli w województwie świętokrzyskim